

EXCESIVNÍ ČLÁNEK 17 SMĚRNICE O AUTORSKÉM PRÁVU A JEHO IMPLEMENTACE

PhDr. Mgr. Michal Krajčírovič

advokátní koncipient

michal@krajcirovic.cz

<https://doi.org/10.33542/KDS22-0098-1-13>

Abstrakt

Příspěvek se věnuje problematice článku 17 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790, o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu¹ („směrnice DSM“), jeho implementace do vnitrostátního práva České republiky a potencionálním ústavněprávním kolizím vzniklým v důsledku nikoli řádné transpozice.

Abstract

The paper focuses on Article 17 of Directive 2019/790 of the European Parliament and of the Council on copyright and related rights in the digital single market ("DSM Directive"), its implementation into the national law of the Czech Republic and potential constitutional conflicts arising as a result of improper transposition.

Klíčová slova: transpozice směrnice, implementace směrnice o autorském právu, článek 17 směrnice DSM

Key words: transposition of the directive, implementation of the copyright directive, article 17 of the DSM directive

Úvod

Směrnice DSM patří nepochybně mezi jeden z nejvýznamnějších legislativních počínů v oblasti autorského práva v posledních letech. Její vznik je faktickou reakcí na rychlý technologický vývoj, změny ve vytváření, produkci, rozšiřování a užívání autorských děl a záměrem je rovněž připravit příslušné právní předpisy na budoucnost tak, aby neomezovaly technologický vývoj² či nastolení spravedlivé rovnováhy mezi právy a zájmy autorů a dalších nositelů práv na jedné straně a uživatelů na straně druhé³. Cíle směrnice lze komplexně shrnout jako harmonizaci autorského práva v EU, což, s ohledem na rozvoj moderních technologií je nepochybně otázka vysoce aktuální – šíření autorských děl v prostředí internetu nabylo s jeho rozvojem na síle a jde o významný, ne-li dominantní prostředek, kterým k takovému šíření dochází, a lze předpokládat, že se vývoj bude ubírat stejným směrem.

Směrnice DSM se dotýká širokého okruhu vztahů a zájmů, a tím pochopitelně širokého spektra subjektů s mnohdy zcela odlišnými prioritami. Její výsledná podoba vychází z kompromisu vzniklého mezi Evropskou komisí, Evropským parlamentem a Radou EU

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES. In: Úřední věstník Evropské unie, L 130, 17. 5. 2019, s. 92-125. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32019L0790>.

² Op. cit. sub 1, bod 3 odůvodnění

³ Op. cit. sub. 1, bod 6 odůvodnění

a s původním návrhem Evropské komise⁴ nemá mnoho společného, některé její články pak vzbudily značné kontroverze, a to nejen mezi odbornou veřejností.

Mezi nejproblematictější se bezpochyby řadí článek 17 směrnice DSM týkající se užití chráněného obsahu poskytovateli služeb pro sdílení obsahu online. Uvádí-li sama směrnice DSM jako důvody svého vzniku mj. *přetrvávající právní nejistotu nositelů práv i uživatelů, pokud jde o některá užití děl a jiných předmětů ochrany v digitálním prostředí*⁵ a aspiruje-li na vyřešení této nejistoty, je přinejmenším s podivem, že Evropská komise vydala např. pokyny pro uplatňování čl. 17⁶ s časovým odstupem téměř dvou let, a to pouhé tři dny před koncem transpoziční lhůty členských států připadající na 7. 6. 2021.

1. Princip bezpečného přístavu („safe harbour“)

Předmětem úpravy obsažené v článku 17 je užití chráněného obsahu (autorských děl) poskytovateli služeb pro sdílení obsahu online a Evropská unie v něm prakticky opouští dříve vymezený princip tzv. bezpečného přístavu („safe harbour“), který zavedla směrnice Evropského parlamentu a rady č. 2000/31/ES z 8. 6. 2000, do českého právního systému implementovaný v zákoně č. 480/2004 Sb., o některých informačních službách společnosti.

Princip tzv. bezpečného přístavu přitom zakotvil prakticky nezbytné podmínky pro provoz a existenci dnes služeb spočívajících na uživateli vytvářeném obsahu, ať už sociálních sítí či dnes zcela běžných tzv. cloudových služeb spočívajících v ukládání dat třetích osob na úložiště poskytovatele, jehož postavení lze přirovnat k fungování pošty – ukládá obsah, o jehož původu, obsahu ani souladu se zájmem nositelů autorských práv či jiných třetích osob mu není nic známo, neboť jde o obsah uživatelů, a za tento nenese odpovědnost (kromě případu, kdy nepostupuje ve smyslu ust. § 5 zákona o některých informačních službách společnosti, tedy např. ignoruje upozornění na protiprávní povahu ukládaných informací a nezneprístupní informace). Nutno podotknout, že ani princip tzv. bezpečného přístavu zcela nevylučuje odpovědnost provozovatele, a to především v případech, kdy na jednání uživatele spočívajícího v umístění zjevně nelegálních dat fakticky spolupracuje – např. službu prezentuje a propaguje právě způsobem, kdy upozorňuje na zpřístupnění chráněných děl uživatelům, nebo je dáno aktivní vědomí protiprávnosti (k tomu srov. např. rozsudek Soudního dvora EU ze dne 14. 6. 2017 ve věci C-610/2015, Stichting Brein proti Ziggo BV a XS4ALL Internet BV („Pirate Bay“)⁷, obdobně též Usnesení Vrchního soudu v Praze, č.j. 3Co 89/2021-120 ze dne 8. 10. 2021 ve věci FTV Prima, spol. s r.o. proti Ulož.to cloud a.s.).

Tento princip spočívající v nezbytné aktivitě nositelů autorských práv (tj. nutnosti aktivně vyhledávat obsah, o kterém tvrdí, že je užit nezákonně a upozorňovat na něj provozovatele služby ve smyslu zákona o některých informačních službách společnosti) má své hluboké opodstatnění. Základním předpokladem je, že nositel autorských práv ke konkrétnímu dílu si je této skutečnosti vědom, stejně tak je mu známo, v čem spočívá dílo, a toto je schopen jednoznačně a konkrétně identifikovat. Projevem zásady *vigilantibus iura* je pak nahlášení takového porušení provozovateli služby, jehož povinností je příslušná data zneprístupnit, v opačném případě se vystavuje riziku odpovědnosti ve smyslu ust. § 5 zákona o některých informačních službách společnosti.

⁴ Původní návrh Evropské komise ze dne 14. 9. 2016, č. 2016/0280(COD) (Dostupné online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52016PC0593>) byl odmítnut jak Evropským parlamentem, tak Radou EU.

⁵ Op. cit. sub. 2.

⁶ Tato povinnost vyplývá Evropské komisi z čl. 17 odst. 10 směrnice DSM.

⁷ Řízení o předběžné otázce – Duševní a průmyslové vlastnictví – Směrnice 2001/29/ES – Harmonizace určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících [online]. [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=BCE2680999F0602B73E7F2F97EB72536?text=&docid=191707&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=362906>

Zcela nejpodstatnější vadou přehodnocení principu bezpečného přístavu je tak faktická nesplnitelnost uložených povinností poskytovatelům, neboť je na jejich stranu přenášena povinnost detekce všech⁸ autorsky chráněných děl předtím, než dojde ke zveřejnění uživatelského obsahu.

2. Technické a právní problémy článku 17 směrnice DSM

Základní problém v požadavcích vyplývajících z čl. 17 směrnice DSM spočívá právě v povinnosti poskytovatelů realizovat dopřednou kontrolu obsahu uživatelů před jeho zveřejněním. Takový proces má probíhat plně automatizovaně, dosud však neexistuje technologie, která by umožňovala dosáhnout stoprocentní úspěšnosti a nulové chybovosti, tedy zachycení veškerého obsahu nositelů autorských práv, ale nikoli jakéhokoli jiného obsahu. Na technický problém je třeba nahlížet obdobně, jako na princip fungování známých „spam filtrů“, které dosahují určité úspěšnosti, ale hraniční případy vytvářejí chybovost detekce. I přes značný technologický rozvoj dosud neexistují technologie, které by uměly pracovat s kontextem nahraného obsahu a tento relevantně vyhodnotit, např. tak vyhodnotit, že nejde o autorské dílo, ale jeho parodii. Dojde-li k vadnému vyhodnocení obsahu publikovaného uživatelem, dochází ke kolizi nejen s právem na svobodu projevu a informací zaručenou v Listině základních práv Evropské unie, ale i s Ústavou jednotlivých členských států, přičemž tomuto riziku za současných technologických možností nelze předejít. Asociace Communia v tomto směru hovoří o systémovém odmítání jakýchkoli práv uživatelů ze strany nositelů autorských práv a požadavků na nutnost přísného automatického filtrování i za cenu chybovosti, a tedy zcela nepřijatelné zasahování do práv uživatelů v podobě odstranění jimi zveřejněného legitimního obsahu, např. parodií chybně detekovaných jako legitimní obsah⁹.

Stranou však nemůže zůstat ani otázka, zdali ze strany evropského zákonodárce byl vůbec sledován cíl technického řešení a zastřeným cílem nebylo spíše vyvinout tlak na poskytovatele obsahu ve směru k uzavření příslušných licenčních dohod. K tomu uvádí Senftleben a Angelopoulos, že se zdá, že základní strategie byla následující: *zbavení bezpečného přístavu pro hostování (obsahu) a vystavení přímé odpovědnosti za nahrávání uživatelů porušujících autorská práva, kdy by museli poskytovatelé služeb online sdílení obsahu začít licencovat a filtrovat obsah zveřejňovaný uživateli. Tváří v tvář narušení právní jistoty v důsledku toho tradičního štítu odpovědnosti (princip „safe harbour“), by poskytovatel platformy, který by se chtěl vyhnout rizikům odpovědnosti, uzavíral dohody s vlastníky autorských práv.*¹⁰

3. Best efforts a vysoké odvětvové standardy

Pojem „best efforts“, v české implementaci překládán jako „vysoké odvětvové standardy“ je jedním z nejvýznamnějších a současně nejspornějších pojmů článku 17

⁸ Pojem „všech“ je v daném případě předmětem polemik, neboť přestože došlo k opakovaným zpřesněním definic formou Doporučení Evropské komise a stanoviska Generálního advokáta Soudního dvora EU a k vymezení výjimek, jako je parodie, pastiš apod., je opomíjena celá řada dalších forem děl, jejichž hodnocení je sporné.

⁹ KELLER, P. Article 17 stakeholder dialogue (day 6): Hitting a brick wall [online]. [cit. 2022-04-08]. Dostupné z: <https://www.communia-association.org/2020/02/13/article-17-stakeholder-dialogue-day-6-hitting-brick-wall/>

¹⁰ SENFTLEBEN, M., ANGELOPOULOS, CH. The Odyssey of the Prohibition on General Monitoring Obligations on the Way to the Digital Services Act: Between Article 15 of the E-Commerce Directive and Article 17 of the Directive on Copyright in the Digital Single Market [online]. Amsterdam/Cambridge, 2020 [cit. 2022-04-08]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3717022

směrnice DSM. Jeho výklad, který nejen v české implementaci směrnice zcela absentuje, má přitom pro otázku odpovědností poskytovatelů služeb zabývajících se sdílením obsahu zcela kardinální význam. Pojem je užit v článku 17, odst. 4 písm. b) směrnice jako podmínka pro vyloučení odpovědnosti poskytovatele: „v souladu s vysokými odvětvovými standardy odborné péče vynaložil veškeré úsilí k zajištění nedostupnosti konkrétních děl a jiných předmětů ochrany, o nichž mu nositelé práv poskytlí relevantní a nezbytné informace“.

Členské státy pojem „best effort“ do vnitrostátního práva interpretují na základě překladu do úředních jazyků jednotlivých států. Zatímco v anglickém jazyce jde o obecně užívanou frázi¹¹, pouze 10 z 24 překladů původní význam pojmu interpretuje tak, jak byl zamýšlen¹². Správnou interpretací čl. 17 odst. 4 je přitom nutno dospět k závěru, že poskytovatelé zásadně nemají absolutní povinnost zajistit konkrétní výsledek, neboť ten je závislý jednak na uplatnění zásady proporcionality vymezené v čl. 17 odst. 5, a rovněž na spolupráci dalších subjektů ve smyslu čl. 17 odst. 7 a 8. Výklad pojmu „best effort“ jednotlivými členskými státy určuje mez, která má dopad na poskytovatele i uživatele služeb, budou-li mezní hodnoty příliš vysoké (např. „maximální“, „všechny“ apod.).¹³ Larroyed takto poukazuje např. na překlady chorvatského znění "sve u svojoj moći" (česky „vše, co je možné“), řecké znění „κάθε δυνατή προσπάθεια“ (česky „veškeré možné úsilí“), estonské znění „suurimaid võimalikke pingutusi“ (česky „největší možné úsilí“), lotyšské znění „visu iespējamo“ (česky „vše možné“), španělské znění „los mayores esfuerzos“ (česky „největší úsilí“), či italské znění „i massimi sforzi“ (česky „maximální úsilí“)¹⁴. Významy těchto formulací zjevně zásadně přesahují význam fráze „best effort“ a tím stanovují povinnosti významně nad rámec směrnice DSM.

Nelze ponechat stranou, že i přes ohled na zásadu proporcionality zakotvenou v čl. 17 odst. 5 je rozpětí technologické vyspělosti, které je možným synonymem „vysokých odvětvových standardů“ mezi subjekty na trhu extrémně široké – zatímco nadnárodní korporace jako Google či Facebook disponují pokročilými systémy pro detekci obsahu, tyto jsou pro menší poskytovatele zcela nedostupné. Důvodem přitom není pouze skutečnost, že jednoduše nejsou na trhu k dispozici, neboť si je tyto korporace vyvíjí interně a pouze pro vlastní potřeby, tak skutečnost, že přesnost detekce je zpravidla založena i na množství dat, na kterých se systémy „učí“¹⁵. Ani pokročilé systémy používané společností Google pro zpracovávání obsahu nahraného na službu Youtube však nedosahují potřebné úrovně filtrace, aniž by docházelo k tzv. overblockingu¹⁶.

4. Implementace čl. 17 směrnice DSM do vnitrostátního práva České republiky

Samotná implementace do vnitrostátního práva členských států byla od samého začátku zatížena dvěma komplikacemi. První, již zmíněná, spočívala v absenci výstupu ve smyslu čl. 17 odst. 10 směrnice DSM. *Dialogy se zúčastněnými stranami o osvědčených*

¹¹ Např. Cambridge Dictionary (<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/best-efforts>) vykládá pojem „best efforts“ jako "the greatest possible effort to achieve something or do something, especially when this is difficult", volně přeloženo jako „největší možné úsilí něčeho dosáhnout či něco udělat, zvláště když je to obtížné“.

¹² LARROYED, A. More than words: The legal translations of Article 17 DCDSM. Maastricht University [online]. 20.1.2021 [cit. 2022-04-12]. Dostupné z: <https://www.maastrichtuniversity.nl/blog/2021/01/more-words-legal-translations-article-17-dcdsm>

¹³ Op. cit. sub. 19

¹⁴ Op. cit. sub. 19

¹⁵ Srov. např. MORRISON, L. Utilizing Machine Learning for Video Processing. SMPTE Motion Imaging Journal [online]. 2021, 130(8), 107-111 [cit. 2022-04-12]. ISSN 1545-0279. Dostupné z: doi:10.5594/JMI.2021.3101580

¹⁶ KELLER, P. Youtube copyright transparency report: Overblocking is real. InfoJustice [online]. 20.12.2021 [cit. 2022-04-21]. Dostupné z: <http://infojustice.org/archives/43833>

postupech spolupráce mezi poskytovateli služeb pro sdílení obsahu online a nositeli práv trvaly téměř dva roky, a výstup tak byl k dispozici členským státům pouhé tři dny před koncem transpoziční lhůty. Druhou komplikací byla žaloba Polska proti článku 17 směrnice DSM, neboť podle něj tento článek porušuje právo na svobodu projevu a informací zaručené v Listině základních práv Evropské unie, a tedy nejistota členských států stran správného postupu implementace. K tomu příznačně uvedl Paul Keller z právnické fakulty University of Amsterdam: *Při pochybnostech o souladu článku 17 s právem na svobodu projevu a se souladem většiny vnitrostátních implementací zůstávají všechny oči upřeny na Soudní dvůr Evropské unie v Lucembursku, jehož rozhodnutí bude, bez ohledu na to, kam padne, vyžadovat, aby mnoho členských států revidovalo svoji implementaci.*¹⁷

V České republice zvolilo Ministerstvo kultury, v jehož gesci je příprava zákona implementujícího směrnici DSM postup implementace, který se zcela vymyká praxi ostatních členských států. Přestože došlo k formální realizaci konzultací s nositeli autorských práv, poskytovateli služeb založených na obsahu vytvářeném uživateli¹⁸ i asociacemi sdružujících nositele autorských práv, k těmto, stejně jako např. ke stanovisku Generálního advokáta Soudního dvora EU či pokynům Evropské komise, byť právně nezávazným, nebylo přihlédnuto, a článek 17 směrnice DSM má být implementován¹⁹ tak, že se jedná prakticky o kopii textu ze směrnice DSM, eufemisticky Ministerstvem kultury označována jako „minimalistická“. Takový postup zvolila Česká republika i přesto, že odborníci považují takový postup za rozporný s Ústavou i Listinou základních práv Evropské unie. V rámci konference *Copyrights and related laws in the EU's Digital Single Market*²⁰ k tomu uvedl Geiger²¹, že *Pouze zkopírování článku 17 (směrnice DSM) nestačí ke splnění požadavků rozhodnutí generálního advokáta Soudního dvora EU*. Obdobný názor prezentoval též Husovec²², který uvedl, že doslovné zkopírování článku 17 nefunguje a nebude v souladu s národními ústavami a chartou EU. Nobre²³ k tomu doplňuje, že *Je na členských státech, nikoli na soukromých stranách, aby našly praktická řešení, která pomohou filtrům rozlišit mezi nejednoznačným a zjevně porušujícím obsahem*²⁴.

Česká implementace ponechává zcela nedefinované i pojmy v transpozici úpravy odpovědnosti (čl. 17 odst. 4 směrnice DSM), jako např. „vysoké odvětvové standardy odborné péče“, „veškeré úsilí“, „relevantní a nezbytné informace“, případně „dostatečně odůvodněné oznámení“, které jsou však pro její správný výklad naprosto zásadní. Má-li být cílem směrnice DSM řešení *přetrvávající právní nejistoty nositelů práv i uživatelů, pokud jde o některá užití děl a jiných předmětů ochrany v digitálním prostředí*²⁵, je tento způsob implementace o to překvapivější, neboť právní nejistotu přináší všem zúčastněným a nadto přenáší rizika související s vadami technického řešení na provozovatele služeb. Vyjdeme-li z premisy, že *normální je se nesoudit*, opakovaně judikované Ústavním soudem např.

¹⁷ KELLER, P. *Article 17, the year in review (2021 edition)* [online]. In: Kluwer Copyright Blog. [cit. 2022-04-21]. Dostupné z: <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2022/01/24/article-17-the-year-in-review-2021-edition/>

¹⁸ Mezi tyto služby patří sociální sítě (např. Facebook, Tiktok, Twitter, Instagram), tzv. cloudové služby pro ukládání obsahu, ale rovněž diskuzní fóra či platformy jako Youtube.

¹⁹ Návrh novely autorského zákona včetně důvodové zprávy ve sněmovním tisku 31/0, online viz: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=9&CT=31>

²⁰ Konference *Copyrights and related laws in the EU's Digital Single Market* pořádaná Institutem politických studií Polské akademie věd a Právnické a správní fakulta Univerzity Adama Mickiewicze v Poznani [online]. [cit. 2022-04-06]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=JRPIG9tWzkl>

²¹ Christophe Geiger, Luiss Guido Carli University, Řím a generální ředitel centra pro mezinárodní studia duševního vlastnictví (CEIPI) na University of Strasbourg.

²² Martin Husovec, Assistant Professor, The London School of Economics and Political Science

²³ Teresa Nobre, viceprezident asociace COMMUNIA a advokát v Lisabonu, Portugalsko.

²⁴ NOBRE, T. *A look at the AG Opinion on Article 17* [online]. [cit. 2022-04-22]. Dostupné z: <https://www.communia-association.org/2021/07/19/a-look-at-the-ag-opinion-on-article-17/>

²⁵ Op. cit. sub. 2.

v Nálezu sp. zn. IV. ÚS 1374/17 ze dne 22. 5. 2018, předpokladem pro směřování k ní je mimo jiné legislativní rámec ji podporující – o tom však nelze hovořit, předpokládá-li zákonodárce již při přípravě zákona nutnost jeho judikatorního dotváření.

5. Ústavněprávní rozměry článku 17 směrnice DSM v České republice

Jak již bylo zmíněno, článek 17 směrnice DSM prakticky vyžaduje použití automatických systémů pro detekci obsahu uživatelů, a to mj. s ohledem na odst. 8, kde výslovně uvádí, že *uplatňování tohoto článku nesmí vést k žádným obecným povinnostem v oblasti dohledu*. Ústavněprávní kolize spočívá v nastaveném modelu „presumpce viny“, kdy obsah, u nějž posouzení automatizovanými systémy nevedlo k jednoznačnému výsledku, má být považován za závadný, a tedy nemá být zpřístupněn (např. do té doby, než dojde k manuálnímu posouzení člověkem). Lze zcela souhlasit s Kolajou²⁶, který uvádí, že *Princip, že sporný obsah má zůstat online, dokud o něm nebude rozhodnuto člověkem, je proto klíčovou pojistkou pro práva uživatelů*.²⁷ Model „presumpce viny“ je však nebezpečný i v dalších ohledech, neboť právní úprava ani neukládá poskytovatelům, ani nezaručuje uživatelům, jakékoli právo na přezkum eventuálně chybného posouzení automatizovanými systémy. Husovec v reakci na slovenskou implementaci směrnice DSM, která je provedena obdobně, jako česká, uvedl, že se nestačí spolehnout na firmy a jejich systémy řešení stížností, neboť je třeba nezbytná součinnost státu, zavedení transparentnosti, dohledu, externího řešení sporů, omezení rozsahu filtrování apod. Považuje za zcela nepřijatelné, že uživatelé, kterým bude zablokován legální obsah, si mohou podle zákona pouze stěžovat, přičemž není řešena otázka, zda vůbec tyto stížnosti někdo čte či řeší, stejně jako skutečnost, že ani není stanoven žádný limit filtrací a je ponechán na uvážení poskytovatelů.²⁸ Zásah do základních práv uživatelů přitom může být, právě proto, velmi intenzivní – a to pouze v závislosti na konkrétním postoji jejího provozovatele a bez legislativního rámce. Rozhodne-li se provozovatel, že nebude sporné případy řešit, ale sporně vyhodnocený obsah rovnou odstraňovat, např. z důvodu, že činí jen zlomek nahraného obsahu, který není v jeho ekonomickém modelu podstatný, dochází k významné kolizi s ústavně garantovaným právem na svobodu projevu, to vše i přes znění čl. 17 odst. 7, který se v kontextu výše jeví spíše jako prázdná proklamace, neboť právní úprava neobsahuje žádné prostředky k jeho vymáhání.

Závěr

Rozvoj a inovace evropské legislativy směřující k harmonizaci autorského práva napříč členskými státy je nepochybně významným i žádoucím krokem, zejména s přihlédnutím k rozvoji služeb poskytovaných na internetu a tím i nárustu přeshraničního užití autorských děl. Je pochopitelné, že úprava tzv. bezpečného přístavu z roku 2000²⁹ již může být v mnoha ohledech nedostačující a vyžadující významnou novelizaci, nelze však připustit separované řešení problémů různých dotčených skupin subjektů tak, že v konečném

²⁶ Marcel Kolaja, poslanec Evropského parlamentu věnující se fungováním společnosti v „digitálním věku“ a svobodě na internetu.

²⁷ Piráti varují před českou verzí směrnice o autorských právech. Chybí v ní ochrana svobody projevu i parodií [online]. [cit. 2022-04-22]. Dostupné z: <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/Pirati-varuji-pred-ceskou-verzi-smernice-o-autorskych-pravech.html>

²⁸ HUSOVEC, M., ADAMOVIČ, Z. Přiškrcuje práva autorů a ignoruje práva uživatelův. Novela autorského zákona je zřejmě protiústavná. Denník N [online]. 6.12.2021 [cit. 2022-04-23]. ISSN 2729-9198. Dostupné z: <https://dennikn.sk/2636030/priskrcuje-prava-autorov-a-ignoruje-prava-uzivatelov-novela-autorskeho-zakona-je-zrejme-protiustavna/>

²⁹ Směrnice Evropského parlamentu a rady č. 2000/31/ES z 8. 6. 2000. In: Úřední věstník Evropské unie, L 178, 8. 6. 2000. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=celex:32000L0031>.

důsledku dojde k odtržení od situace reálného světa a nastavení podmínek splnitelných pouze ve světě ideálním. Jakkoli mohou být požadavky nositelů autorských práv a kolektivních správců směřující k absolutnímu vymýcení tzv. internetového pirátství oprávněné, jsou v reálném světě obdobně nesplnitelné, jako požadavky společnosti na nulovou kriminalitu či očekávání nulové chybovosti v rozhodovací praxi soudů. Zcela nepřijatelné pak je, aby aplikace směrnice vedla k zásahu do ústavou chráněných práv, případně nutnosti jejich velmi složitěho vymáhání, přitom je pravděpodobné, že řada poskytovatelů z obav před soudními spory bude vykládat implementaci směrnice DSM tak extenzivním způsobem, že k zásahům do práv uživatelů ve významném měřítku jejich kroky povedou. S ohledem na samotnou podstatu harmonizace práva je poměrně nešťastné, že řešení řady sporných otázek bylo ponecháno na implementaci do vnitrostátního práva, když je zřejmé, že nesoulad se záměrem evropského zákonodárce vzniká již v samotném překladu klíčového pojmu do úředních jazyků Evropské unie.

Mimořádné nebezpečí s velmi závažnými důsledky však zakládá implementace provedená způsobem, který zvolila Česká a Slovenská republika a jehož hlavním výsledkem bude nutnost dotvářet (spíše vytvářet) výklad klíčových pojmů judikaturou. Jejím vzniku však pochopitelně předchází nutnost vedení soudních sporů nositelů autorských práv a poskytovatelů se značnými náklady na jejich vedení, které by mohly být ušetřeny, pokud by k implementaci docházelo koncepčně a s cílem skutečné inovace současné právní úpravy způsobem, který sporné otázky redukuje, nikoli produkuje.

Literatura

1. KELLER, P. Youtube copyright transparency report: Overblocking is real. InfoJustice.
2. KELLER, P. Article 17 stakeholder dialogue (day 6): Hitting a brick wall.
3. KELLER, P. Article 17, the year in review (2021 edition).
4. SENFTLEBEN, M., ANGELOPOULOS, Ch. The Odyssey of the Prohibition on General Monitoring Obligations on the Way to the Digital Services Act: Between Article 15 of the E-Commerce Directive and Article 17 of the Directive on Copyright in the Digital Single Market.
5. LARROYED, A. More than words: The legal translations of Article 17 DCDSM. Maastricht University.
6. MORRISON, L. Utilizing Machine Learning for Video Processing. SMPTE Motion Imaging Journal.
7. NOBRE, T. A look at the AG Opinion on Article 17.
8. HUSOVEC, M., ADAMOVIČ, Z. Přiškrcuje práva autorů a ignoruje práva uživatelů. Novela autorského zákona je zřejmě protiústavní.
9. Piráti varují před českou verzí směrnice o autorských právech. Chybí v ní ochrana svobody projevu i parodií (tisková zpráva)
10. Conference Copyrights and related laws in the EU's Digital Single Market pořádaná Institutem politických studií Polské akademie věd a Právnické a správní fakulta Univerzity Adama Mickiewicze v Poznani, 3. 12. 2021.
11. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES.
12. Původní návrh Evropské komise ze dne 14. 9. 2016, č. 2016/0280(COD)
13. Řízení o předběžné otázce – Duševní a průmyslové vlastnictví – Směrnice 2001/29/ES – Harmonizace určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících
14. Směrnice Evropského parlamentu a rady č. 2000/31/ES z 8. 6. 2000.